

V Praze, dne 2022-06-20

Posudek disertační práce

Disertant	: PhDr. Mgr. Martin Vychytil
Název disertační práce	: Historie firmy Orlické elektrotechnické závody do roku 1967
Studijní program	: Historie techniky
Školitel	: Ing. Jan Mikeš, Ph.D.
Školitelka specialista	: Prof. PhDr. Marcela Efmertová, CSc.
Oponent	: Doc. Dr. Ing. Martin Pospíšil, Ph.D.
e-mail	: martin.pospisil@cvut.cz

A. Aktuálnost zvoleného tématu:

komentář: Disertační práce Martina Vychytila předkládá na téměř čtyřech stech stranách podrobnou historii firmy Orlické elektrotechnické závody od roku 1941 do roku 1967. K otázce aktuálnosti je namísto připomenout slova prof. Milana Hlavačky z Historického ústavu AV ČR o tom, že podniky, které se nepostarají o své učně, ztrácejí svou budoucnost a podniky, které se nepostarají o své archivy, ztrácejí svou minulost. Z tohoto pohledu je téma práce aktuální, protože jak samotné založení a poválečný vývoj firmy, tak její vývoj po roce 1989 představuje zajímavý příklad vitálního lokálního podniku menší až střední velikosti s naplněnými mezinárodními ambicemi. Práce se tak může stát dobrým východiskem nejenom pro další syntetické zpracování z perspektivy hospodářských dějin, ale i z perspektivy sociologické a konečně i obecně ekonomické.

hodnocení: ~~vynikající~~ – ~~nadprůměrný~~ – **průměrný** – ~~podprůměrný~~ – ~~slabý~~

B. Splnění cílů disertační práce:

komentář: Práce má podle svého názvu snahu podat komplexní obraz o historii Orlických elektrotechnických závodů do roku 1967. Ve své struktuře si však (celkem logicky) stanovuje spíše dílčí cíle, a to ve formě otázek, na něž postupně odpovídá v uzavřených kapitolách. Otázky jsou koncentrovány do jednotlivých okruhů, které se zabývají stavem lokálního průmyslu, osobností zakladatele firmy, okolnostmi založení firmy, výrobním programem, plánovaným technickým vývojem, systémem vzdělávání a stavebními objekty. Odpovědi na stanovené otázky jsou zpracovány podrobně, formou hesel, s bohatými odkazy na prameny. Zvolená forma podtrhuje analytický charakter práce, někdy bohužel vyznívající až jako nesourodý souhrn fragmentárních zjištění. V závěru jsou jednotlivé údaje o vývoji firmy syntetizovány do celkem srozumitelného kompaktního textu, přestože tím komplexní obraz historie firmy beze zbytku naplněn stále není (chybí například podrobnější popis kulturního života zaměstnanců - celá tato oblast je odbyta

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ

FAKULTA ARCHITEKTURY

Doc. Dr. Ing. MARTIN POSPÍŠIL, Ph.D.

Thákurova 9, 166 34 Praha 6

Česká republika

ničím nenaplněnými formulacemi typu „kulturní chvíle“, „kulturní akce“, „kulturní činnosti“ apod.; popis kulturního života nalézáme jen v kapitole 13.3. o životě učňů).

hodnocení: ~~vynikající~~ – ~~nadprůměrný~~ – **průměrný** – ~~podprůměrný~~ – ~~slabý~~

C. Metody a postupy vypracování disertační práce:

komentář: Práce je metodologicky dobře ukotvena, opírá se o relevantní domácí i zahraniční (hlavně německé) práce. Zvolené metody odpovídají jednotlivým fázím výzkumu, rozfázování je poměrně logické. V kapitole 4. *Rozbor a zhodnocení literatury*, která fakticky představuje oddíl *State of the art* disertačních prací na ČVUT, uchazeč uvádí jak širší syntetické práce, tak specificky zaměřené monografie nebo konferenční sborníky, z nichž přenáší mj. informace o dobové politické realitě tehdejšího Československa a sousední Německé demokratické republiky. Této obecné části věnuje poměrně velký prostor, naproti tomu z tematicky příbuzně zaměřených českých prací (tj. prací, které se zabývají monograficky historií menší až středně velké lokální firmy) disertant zmiňuje pouze dvě práce: *Tesla Lanškroun 1946-1989. Vzpomínky pamětníků* Jiřího Kohouta a *Tabáková továrna v Lanškrouně* Marie Mackové. To je rozsah pro naplnění oddílu *State of the art* poměrně malý.

hodnocení: ~~vynikající~~ – ~~nadprůměrný~~ – **průměrný** – ~~podprůměrný~~ – ~~slabý~~

D. Výsledky disertace - konkrétní přínosy disertanta:

komentář: Disertant předkládá pečlivě zpracovaný a odkazy na zdroje velmi dobře opatřený materiál parciálně ilustrující vývoj Orlických elektrotechnických závodů, lokálního podniku střední velikosti s pozdějším exportním přesahem do blízkého zahraničí. Analýza vývoje se zaměřuje na úzce vymezené časové rozmezí od počátků firmy do roku 1967. Horní časové omezení disertant zdůvodňuje nástupem Šikových reforem, což je limit k diskusi. Větší část práce se opírá o vlastní archivní výzkum disertanta, tedy o primární zdroje, v kombinaci s vhodně zvolenou prací se sekundárními zdroji (ve formě syntetických prací a parciálních monografií) a s terciárními zdroji (ve formě encyklopedií - zde je otázkou vhodnost použití i otevřených internetových encyklopedií).

hodnocení: ~~vynikající~~ – ~~nadprůměrný~~ – **průměrný** – ~~podprůměrný~~ – ~~slabý~~

E. Význam práce pro praxi a pro rozvoj vědního oboru:

komentář: Práce má charakter základní analytické práce, jako taková se proto může stát dobrým podkladem pro pozdější syntetické práce jiných autorů. Práce přináší podrobný pohled na zajímavý příklad vývoje (v historické etapě do roku 1967) vitálního lokálního podniku střední velikosti, jenž byl po roce 1989 schopen dalšího rozvoje, včetně navázání kooperace s mohutnou nadnárodní společností a blízké zahraniční expanze. Práce se tak může stát užitečným východiskem nejenom pro další syntetické zpracování z perspektivy hospodářských dějin, ale i z perspektivy sociologické a obecně ekonomické. Z pohledu historie stavebnictví je velmi zajímavá kapitola 10. věrohodně ilustrující realitu socialistické výstavby v 50. a 60. letech. 20. století.

hodnocení: ~~vynikající~~ – ~~nadprůměrný~~ – **průměrný** – ~~podprůměrný~~ – ~~slabý~~

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ

FAKULTA ARCHITEKTURY

Doc. Dr. Ing. MARTIN POSPÍŠIL, Ph.D.

Thákurova 9, 166 34 Praha 6

Česká republika

F. Formální úprava disertační práce a její jazyková úroveň:

komentář: Práce je formálně dobře rozčleněná, přehledná, s funkčními základními hypertextovými odkazy. Pochválit je třeba pečlivé rozdělení pramenů a literatury (zde by možná vzhledem k lokálnímu tématu mohla být odděleně uvedena literatura zahraniční) a oddílů příloh (ty mohly být graficky lépe preprocesovány pro lepší čitelnost). Text je bohužel jazykově i stylisticky nevyrovnaný, na mnoha místech je sice adekvátní, na některých místech ale působí nepřiměřeně stroze, dokonce nevyzrálé až kostrbatě; patrná je absence jeho následné kontroly (někde chybí slova, některá slovesa jsou příliš obecná, některé obraty jsou floskulní). Doporučoval bych celý text znovu pročíst a některé formulace upravit.

hodnocení: ~~vynikající~~ – ~~nadprůměrný~~ – **průměrný** – ~~podprůměrný~~ – ~~slabý~~

G. Vyjádření ke splnění podmínek samostatné tvůrčí vědecké práce v souladu s § 47, odst. 4 zákona č. 111/98 Sb., o vysokých školách, v platném znění, čl. 28, odst. 1 Studijního a zkušebního řádu ČVUT v Praze a Metodickým pokynem č. 1/2009 O dodržování etických principů při přípravě vysokoškolských závěrečných prací ČVUT v Praze:

Podle zdrojů a materiálů dosažitelných oponentem v době zpracování posudku oponent konstatuje, že disertační práce pana PhDr. Mgr. Martina Vychytila splňuje podmínky samostatné tvůrčí vědecké práce v souladu s § 47, odst. 4 zákona č. 111/98 Sb., o vysokých školách, v platném znění, čl. 28, odst. 1 Studijního a zkušebního řádu ČVUT v Praze a Metodickým pokynem č. 1/2009 O dodržování etických principů při přípravě vysokoškolských závěrečných prací ČVUT v Praze.

Oponent doporučuje disertaci k obhajobě.

H. Otázky na disertanta k ústní obhajobě:

1) Při pročitání textu o hlavní osobnosti, zakladateli Janu Wagnerovi, jemuž věnujete celou jednu výzkumnou otázku, mne překvapilo, že používáte jako zdroje pouze vlastní paměti Jana Wagnera, s konstatováním „...Představu o jeho životě si lze udělat jen z pamětí, které napsal a po sobě zanechal ... O jeho narození není nic známo. Také o svých rodičích, ani své rodině se nikterak nezmiňuje...“ Nebylo možné dohledat záznamy o něm, jeho rodičích a případných sourozencích v matričních knihách?

2) Rozsah komparace (nebo alespoň zmínky) o tematicky obdobně zaměřených českých pracích je pro naplnění oddílu *State of the art* poměrně malý. Můžete prosím doplnit i další české práce, které se zabývají monograficky historií menších až středních podniků lokálního významu (bez omezení na region studovaného subjektu)?

3) Na straně 30 píšete „Po roce 1948 došlo k první specializaci do tří výrobně hospodářských jednotek.“, přitom na straně 82 zmiňujete, a to zcela správně, Rozsypalovu reformu z roku 1958, teprve na jejímž základě výrobně hospodářské jednotky vznikaly. Jak je tedy míněn citovaný údaj na straně 30 směřující vznik výrobně hospodářských jednotek již po roce 1948, tedy o 10 let dříve?

Doc. Dr. Ing. Martin Pospíšil, Ph.D.

Fakulta architektury

ČVUT v Praze